

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Johann Skytte poliitikauuringute instituut
Riigiteaduste õppekava

Liisa Uutsalu

**SÜÜRIA KODUSÕDA: B. OBAMA JA V. PUTINI RETOORILISED
LAHENDUSED - VASTAVUS TEOREETILISTELE ARUSAAMADELE**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Rein Toomla, MA

Tartu 2017

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad, ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

/töö autori allkiri/

Kaitsmine toimub/kuupäev/ kell
...../kellaaeg//aadress/ auditooriumis/number/.

Retsensent: /nimi/ (...../teaduskraad/),
..... /amet/

Lühikokkuvõte

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on analüüsida kahe poliitiku retoorikat ning panna need vastavusse konfliktilahenduse teooriaga. Teoreetiliseks aluseks võetakse Michael Brecheri analüüs, mis leidub teoses “Crises in world politics”, andes kindla mudeli millele toetuda. Analüüsis on mudelit rakendatud erinevate rahvusvaheliste kriiside puhul ning vaadeldud kuidas kriis puhkeb, eskaleerub, rahuneb ning missugust mõju avaldab.

Teoreetiliste lähenemiste peamiseks tunnuseks on prognoosimisvõime, siis seose otsimine poliitikute arusaamade ja teoreetiliste käsitluste vahel lubab teha järeldusi konfliktide vaibumisest või vastupidi – nende aktiveerumisest.

Töös eeldatakse, et poliitikud otsivad oma kõnedes konfliktile lahendust ning teevad seda teineteisest erinevalt. Kahe poliitiku seisukohad on võetud Süüria konfliktile pühendatud kõnedest, mis on peetud aastatel 2012 - 2016.

Kõnede analüüsil selgus, et presidentide rahuotsimiskäsitlustel on nii sarnaseid kui erinevaid jooni. Sarnaselt leitakse, et kriisile on lahendust vaja selleks, et parandada süürlaste elukvaliteeti ning tuua piirkonda üleüldist rahu. Samuti räägivad mõlemad presidendid terrorismi ohtlikkusest ning keemiarelvade kasutamise lubamatusest. Peamisteks erinevusteks on poliitikute arvamus kohalikust režiimist – Obama arvates ei tule piirkonda rahu enne, kui sealne president Bashar al-Assad on ametist taganenud, kuid Putin leiab vastupidiselt, et sealset riigipead tuleb toetada. Analüüsimiseks valitud perioodi lõpupoole on märgata siiski ka president Putini mõningast arvamuse muutust – kõnedesse tekib Assadi kritiseerimine ning uue koalitsiooni moodustamise vajalikkus.

Töö andis võimaluse siduda Brecheri mudel riigipeade kõnedega ning seejuures näha presidentide retoorika sarnasusi ja erinevusi. Samuti andis töö võimaluse leida Brecheri mudelis väikseid puudujääke ning täiendada konfliktilahenduse teooria mudelit, võttes analüüsimisel arvesse põhjalikumalt muutujate jaotust.

Töös esitatud eeldused leidsid kinnitust – presidentide retoorika ning lahenduskäikude otsingud on erinevad.

Sisukord

Sissejuhatus	5
Eesmärk	5
Süüria kodusõda	6
1. Teoreetiline raamistik	8
Kriisi rahunemisfaasi mudel	8
Sekkuvad muutujad	10
Liibanoni kodusõda (1976-1991).....	12
Kriitika	13
2. Metoodika ja analüüs	14
3. Obama ja Putini lahenduskäikude võrdlus	18
Muutuja <i>Poliitiline režiim</i> poliitikute kõnedes	21
Arutelu.....	25
Kokkuvõte	27
Summary	28
Kasutatud kirjandus.....	29
Kasutatud kirjandus, kõned:	32
Lisad	46

Tabelid

<i>Tabel 1: Muutujate esinemine Putini ja Obama kõnedes 2012-2016</i>	15
<i>Tabel 2: Muutujate esinemine kõne kohta</i>	16
<i>Tabel 3: Presidentide kõnedes esinenud muutujad</i>	18
<i>Tabel 4: Muutujate esinemise arv kõnede kohta</i>	18

Joonised

Joonis 1 : Brecheri rahunemisfaasi mudel.....	9
Joonis 2: Muutujate esinemine kõne kohta.....	19
Joonis 3: Kõnedes esinenud muutujate osakaalud	19
Joonis 4: Poliitilise režiimi esinemine kõnedes.....	22
Joonis 5: Poliitiline režiim Putini kõnedes	23
Joonis 6: Poliitiline režiim Obama kõnedes	23
Joonis 7: Poliitiline režiim poliitikute seas, kirjeldamaks uue valitsuse moodustamist.	24
Joonis 8: Poliitiline režiim poliitikute seas, kirjeldamaks Assadi toetuse olulisust	24

Sissejuhatus

Lõputöös käsitletakse B. Obama ning V. Putini seisukohti Süüria kodusõja kohta ning uuritakse kuidas poliitikute arvamused sobituvad nendesse teoreetilistesse raamidesse, mis on välja töötatud konflikti lahenduskäikude analüüsimiseks. Teoreetiline käsitlus põhineb Michael Brecheri mudelil, millega on võimalik prognoosida sündmuste arengut ning leida seoseid poliitikute mõtteavaldustega. See annab võimaluse teha järeldusi konflikti vaibumisest või vastupidi – eskaleerumisest.

Valitud teema on aktuaalne ning kõrge tähelepanu all olnud vaid mõned aastad. Konflikt Süürias on muutnud rahvusvaheliste suhete stabiilsust ning tekitanud palju ebakindlust ja õudu. Kahe eriilmelise riigijuhi arvamused on olulised, kuna radikaalsed otsused kummagi poolt võiksid muuta sündmuste kulgu.

Eesmärk

Töö eesmärgiks on analüüsida kõnede valguses kahe poliitiku retoorikat ning panna need vastavusse konfliktilahenduse teooriaga. Töös on selgelt eristatud retoorika ja edendatav poliitika.

Kahe poliitiku seisukohad on võetud Süüria konfliktile pühendatud kõnedest, mis on peetud aastatel 2012 - 2016.

Kummagi riigipea poolt on kasutuses ligikaudu viiskümmend avalikult kättesaadavat kõnet. Täpsemalt Obama poolt 51 kõnet ning Putini poolt 54 kõnet. Kõnede allikateks on erinevad internetileheküljed, riiklikud uudisteagentuurid ning kõik teised allikaid, kust on võimalik kahe riigipea arvamusi leida.

Töö koostamise käigus püütakse teooria toel leida vastused küsimustele, mil määral ning millistes punktides riigipeade rahuotsimiskäsitlused erinevad.

Töö valmimine annab vastused küsimustele, kas ja mil määral ning millistes punktides retoorika teooriaga seondub ning on seega aluseks konflikti lahenemise prognooside osas.

Algusaastaks valitud 2012 tähistab hetke, mil ÜRO Julgeolekunõukogu alalised liikmed Hiina Rahvavabariik ja Vene Föderatsioon panid veto resolutsioonile

võimalikest sanktsioonidest Süüriale, kui sealsed osapooled relvastatud konfliktit ei lõpeta. Vetostamise täpne kuupäev oli 19.07.2012. Resolutsiooni eesmärgiks oli veriste rünnakute lõpetamine Süürias ning sealsete elanike elukvaliteedi paremaks muutmise (United Nations, 2012).

Vene Föderatsiooni esindaja väits, et resolutsiooni tekst sellisel kujul ei oleks saanud läbi minna, sest sealt kumas läbi sõjalise sekkumise võimalikkus välisriikide poolt Süüriale (United Nations, 2012).

Vene Föderatsiooni esindaja väitis ka seda, et resolutsiooni eelnõu püüdis Süüriale "balanseerimata" sõnumit saata. Samuti ei olnud rahul sellega, et resolutsioonis ei nõutud relvastatud rühmitustelt rünnakute lõpetamist. Resolutsiooni poolt hääletanud riikide esindajad väljendasid pettumust ning ütlesid, et taolist sõnumit süürlastele saata on raske. Süürias toimuv on inimõiguste rikkumine (United Nations, 2012).

Perioodi lõppdaatumiks valiti aasta 2016, sest siis lõppes Ameerika presidendi teine ametiaeg. 2016. aasta novembriks oli küll uus president, Donald Trump juba valitud, kuid ametlikult oli Obama president kuni 20. jaanuarini 2017 (Whitehouse, 2017). Seega algab kõnede analüüs 19. juulist 2012 ning lõpeb 2016. aasta detsembriga.

Töös eeldatakse, et poliitikud otsivad oma kõnedes konfliktile lahendust. Kuna USA ja Venemaa jäid Süüria kodusõja käsitlel ÜRO Julgeolekunõukogus erinevatele positsioonidele, siis võib eeldada, et presidentide hilisem retoorika on erinev. Ning erinevaks osutuvad ka lahenduskäikude otsingud.

Süüria kodusõda

Süürias on *Baathi* partei ¹ valitsenud alates 1970. aasta novembrist, kui võimule tuli Hafiz al-Assad. Presidendi surma järel läks võim tema pojale Bashar al- Assadile, kes on võimul tänaseni (Central Intelligence Agency, 2016).

Süüriat iseloomustab sealne religioosselt lõhenenud ühiskond. (Tangled, 2013:1-2) Populatsioonist moodustavad 74% sunniidid, 13% alaviidid, šiiidid, 10% kristlased ning 3% drusi. Valitsevad ringkonnad kuuluvad alaviitide hulka ja see on pingestanud poliitilisi suhteid terves ühiskonnas (Central Intelligence Agency, 2016).

¹ Baathi partei ehk Araabia Sotsialistlik Partei, mis asutati 1940. aastatel Lähis-Idas, eesmärgiga näidata vastuseisu Lääne koloniaalvõimule (Emadi, 2011).

Süüria kodusõja alguseks peetakse 2011. aastat, mil Araabia kevadena² tuntud protestilaine jõudis Süüriasse, kus süürlased demonstreerisid oma vastumeelt president Bashar al-Assadi valitsemisele. Valitsus summutas mässava opositsiooni jõhkra vastulöögiga, kasutades selleks vägivaldseid meetodeid: relvi, represseerimist. Protestijad ei kasutanud relvi, vaid kogunesid arvukate gruppidega tänavatele, nõudsid Assadi ametist lahkumist. Leebemad demonstratsioonid algasid 2011. aasta jaanuaris. Pahameele väljendamiseks kasutati ka sotsiaalmeediat, mille abil kutsuti inimesi protestidel osalema. Algselt hõlmasid demonstratsioonid väiksemaid inimgrupe, kuid 2011. aasta märtsis kasvasid demonstratsioonide ülestõusuks. Ülestõusu vallandajaks loetakse mitmetes allikates märtsikuu sündmust Süüria linnas *Dara's*, kus mitmed koolilapsed seintele valitsusvastaseid sõnumeid kirjutasid. Sellise käitumise peale võeti lapsed kinni ning piinati neid. President Assad vaikis oma 30.märtsi parlamedi kõnes toimunu maha ning ei pööranud meeleavaldustele erilist tähelepanu. Süürlased said aga toimumust hoogu juurde ning ülestõus hakkas levima. Just suur rahva kaasatus ning ülestõusu levik üle riigi põhjustas valitsevale režiimile raskusi ning seadis kauakestnud valitsuse püsima jäämise ohtu (Civil..., 2016).

2012. aasta juulis võttis Assadi valitsus vastu seaduse, mis kehtestas 10-20 aastase vangistuse ja ka surmanuhtluse terroristlikele grupeeringutele, kes püüavad oma tegevusega riigis valitsevat režiimi muuta (Ruys, 2014: 251).

Palju kõneainet ja välisriikide suuremat kriisi sekkumist on põhjustanud ka keemiarelvarünnakud, mille korraldamises on süüdistatud Süüria presidenti Bashar al-Assadi. Esimene rünnak toimus 2013. aastal ning selle tagajärjel hukkus palju süürlasi eri ususektidest (Grohe, 2015).

² Araabia kevad ehk demonstratsioonide ja protestide laine, mis algas 2010. aastal Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas, näitamaks vastumeelt valitsevale režiimile (Alsharairi & Abubaker, 2016).

1. Teoreetiline raamistik

Teoreetiline külg põhineb Michael Brecher'i lähenemisel. Tegemist on rahu- ja rahvusvahelise suhete uurijaga, kes on olnud Rahvusvaheliste Uuringute Assotsiatsiooni president aastatel 1999-2000 (McGill University, 2017). Tegemist on mõjuka organisatsiooniga, koondades ligikaudu 7000 liiget sajakonnast erinevast riigist. Organisatsioon tegeleb rahvusvaheliste küsimustega ning annab teadlastel, rahvusvaheliste suhete ekspertidel võimaluse moodustada kogukondi ning tegeleda rahvusvaheliste küsimustega ning edendada üldist riikidevahelist mõistmist (ISA, 2017).

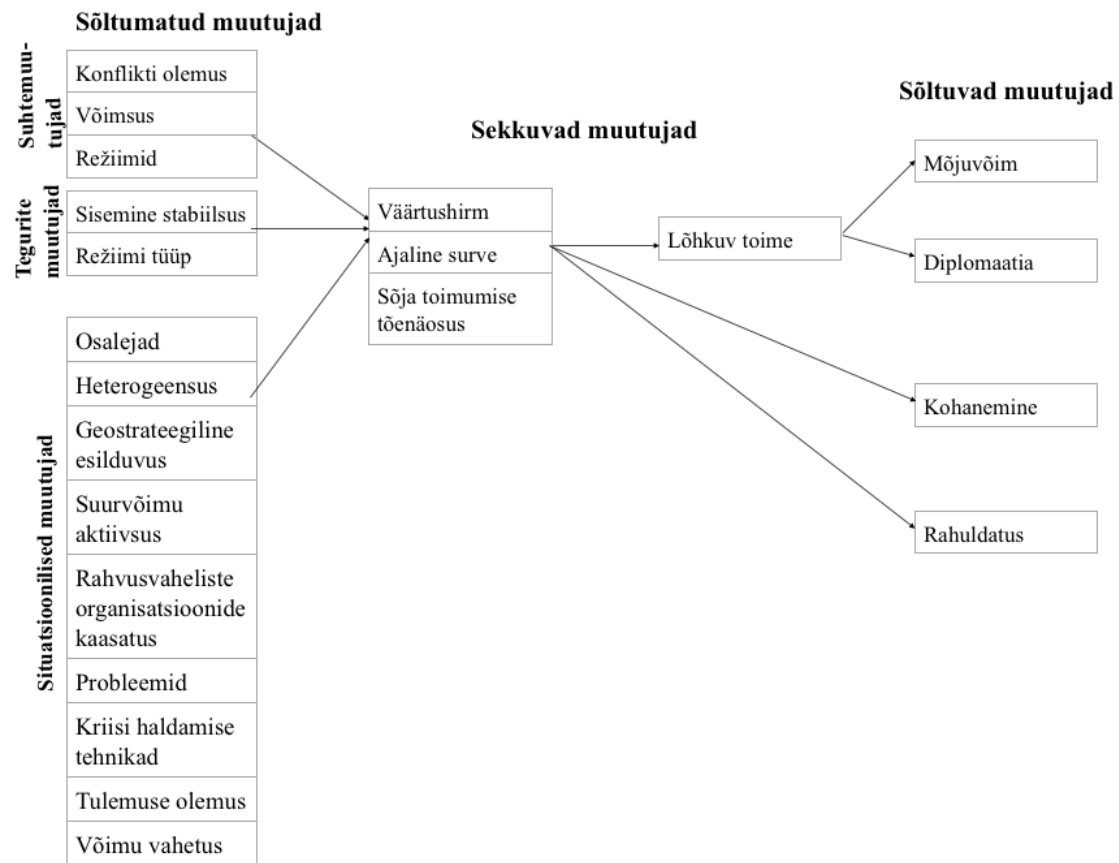
Brecher on autoriks erinevatele rahvusvaheliste suhete teemalistele artiklitele, raamatutele, millest üks on ka käesoleva bakalaureusetöö aluseks – “Crisis in world politics”. Brecheri teoses kirjeldatud seisukohtade abil seletatakse lahti konflikti lahenduse kontseptsioon (Brecher, 2013).

Kriisi rahunemisfaasi mudel

Võimalus kriisi rahunemisfaasi analüüsimiseks on nende tingimuste vaatlemine, mis kõige tõenäolisemalt põhjustavad kriisi raugemist. Michael Brecher on analüüsinud rahvusvahelisi kriise, mis toimusid aastatel 1918-1988 ning vastavate andmete põhjal koostanud ühtse kriisi mudeli. Mudel seletab järgnevat:

1. Millistes tingimustes rahvusvaheline kriis puhkeb?
2. Miks osad kriisid arenevad sõjaks, kuid teised mitte?
3. Milliseid tingimusi on vaja, et kriis hakkaks vaibuma?
4. Millised on kriisi tagajärjed?

Kriisi teooria baseerub neljale omavahel seotud kriisi faasile: puhkemine, arenemisfaas, rahunemisfaas ning mõju. Igal faasil on oma mudel, mille hierarhilised muutujad mõjutavad vastavat tulemust. Töös keskendutakse rahunemisfaasile – otsitakse poliitikute sõnavõttudest võimalikke lahenduskäike ja ettepanekuid kriisi lõpetamiseks. Rahunemise sünonüümina kasutatakse käesolevas töös ka mõistet deeskalatsioon. Järgnevalt seletatakse Brecheri rahunemisfaasi mudelit ning seal esinevaid muutujaid.

Joonis 1: Brecheri rahunemisfaasi mudel

Joonis 1 kirjeldab Brecheri rahunemisfaasi mudelit. Esimeses veerus on sõltumatud muutujad, mille ülesandeks on kirjeldada konfliktsituatsiooni. Sellised muutujad saab jagada kolmeks: suhtemuutujad, tegurite muutujad ning situatsioonilised muutujad. Jaotus kategoriseerib erinevad mõjuallikad, ehk tegurid, mis mõjutavad kriisi olemust.

Suhtemuutujad iseloomustavad konfliktis olevate poolte sarnasusi või erinevusi ning neid on rahunemisfaasi mudelis kolm: konflikti olemus (pikaajaline või mitte), võimekus (kas ollakse tugevad või vastupidi nõrgad ning seepärast vastastele “kergem saak”) ning vaenutsevad režiimid (kas mõlemad on demokraatiad, autoritaarsed vm)(Brecher, 2013: 59-61).

Tegurite muutujad iseloomustavad üht konflikti osapoolt ning nendeks on režiimi tüüp ning sisemine stabiilsus (Brecher, 2013: 241-242).

Situatsioonilised muutujad on ülejäänud konflikti kirjeldavad sõltumatud muutujad. Nendeks on konfliktis osalejate arv, heterogeensus, geostreegiline esilduvus (kui riik

on suurvõimudes kaugel asuv ja puuduvad olulised loodusvarad, on lihtne selle riigiga kokkuleppele jõuda), suurvõimu aktiivsus, rahvusvaheliste organisatsioonide sekkuvus, erinevate probleemide rohkus, kriisi haldamise tehnikad, tulemuse olemus ning võimu muutus (Brecher, 2013: 239-240).

Teises veerus on sekkuvad muutujad, mida ka käesolevas töös põhjalikult uuritakse ning põhjalikumalt seletatakse.

Kolmandas veerus on sõltuvad muutujad – neid võib vaadelda eelnevate muutujate manipulatsiooni tulemustena. Sõltuvaid muutujaid võib üldistatult liigitada lahenduseks. Kõnede analüüsil on välja toodud neli sõltuvat muutujat ehk lahendust: mõjuvõim, rahuldatus, kohanemine ning diplomaatia. Viimased märgivad seda, mida poliitikud lahendusena näevad.

Poliitikud võivad kõnedes vihjata kõikidele eelpool mainitud muutujatele, kuid kriisi rahunemisfaasi kirjeldamiseks on vaja leida viiteid sekkuvatele või sõltuvatele muutujatele – näha seda, kuidas presidendid lahenduskäike otsivad.

Selleks, et kriis läheks arenemisfaasilt üle rahunemisfaasiks, on vaja kindlate muutujate mõju vähenemist. Mudel näitab, milliste muutujate kombinatsiooni puhul kõige tõenäolisemalt kriisi faas alguse saab. Nähes ühiskonnas toimuvaid muutusi, on võimalik mudeli põhjal ennustada kriisi edasist kulgu. Brecheri muutujate esinemisel on võimalik vastavat protsessi analüüsida ning näha, kas muutujate esinemine kirjeldab just deeskalatsioonifaasi olemasolu.

Sekkuvad muutujad

Brecheri rahunemisfaasi mudeli sekkuvad muutujad on oht põhiväärtuste kadumisele (*value threat*), ajaline surve (*time pressure*) ja sõja puhkemise tõenäosus (*war likelihood*). Deeskalatsiooni algust tähistab ühe või rohkema eelnevalt nimetatud muutuja mõju vähenemine. Kolm tajutavat tingimust on omavahel tihedas seoses, kuid rahunemisfaasis ei pruugi tingimused väheneda samaaegselt või sama kiirusega.

Kolm sekkuvat muutujat on omavahel tugevalt seotud ning nendevaheline seos on ühtlasi ka kriteeriumiks kriisi identifitseerimisel. Sekkuvate muutujate olemasolu näitab selgelt kriisi algust või vastupidi – muutujate mõju vähenemine, kriisi raugemist.

Esimene selline muutuja on väärtushirm (*value threat*), mida võib defineerida kui riski ühiskonna põhiväärtuste devalveerumise ees.

Kriisi algfaasis tunnetatakse esimesena heaoluga seotud muutusi, kardetakse, et teatud väärtused ja elukvaliteet on ohus. Põhiväärtuste kahjustumise oht on seega sekkuvast muutujatest peamine, mõjutades omakorda kaht järgnevat.

Väärtushirm jagatakse omakorda muutujateks ning nende all peetakse silmas *majanduslikku heaolu, territoriaalset ühtsust, poliitilist režiimi, tõsise kahju vältimist ning hävitamist*. Mida olulisem väärtus on ohus, seda rohkem on kriisis osalejad valmis enesekaitseks panustama ning seda tõhusamaid vahendeid nõus kasutama. Ekstreemseim vorm kriisi lahendamiseks on vägivald ning selle kasutamine osutub tõenäolisemaks, kui olulisemad väärtused on ohus. Vähemtähtsate väärtuste puhul on kriisis osalejad leplikumad ning niivõrd ekstreemseid mehhanisme ei kasutata.

Teine muutuja – ajaline surve, tähendab olemasolevat aega teatud otsuse langetamiseks. Kriisi kõrgfaasile (eskalatsioon) on omane kvaliteetse informatsiooni nappus ning vastaste kavatsuste ja võimaluste mitte teadmine ning seepärast tajutakse ajalist survet eriti tõsiselt. Sellest tuleneb otsuste tegijate stress ning ebakindlus. Kriisi rahunedes väheneb aga ajalise surve intensiivsus ning aega ei tajuta enam niivõrd kriitiliselt.

Kolmandaks muutujaks on sõja toimumise tõenäosus – mil määral tajutakse ohtu võimaliku sõja puhkemiseks. Sarnaselt ajalisele survele, tõuseb sõja tunnetuslik tõenäosus, kui kardetakse vastaste otsuseid ning ollakse ebakindel oma võimekuse osas. Eelnevast saab järeldada, et kolm muutujat on omavahel tihedalt seotud – muutused ühes toovad kaasa ka muutused teistes. Mida aktiivsem ja tugevam oht ning mida olulisemad väärtused on ohus, seda suurem on ka eeldus sõjaliseks tegevuseks.

Brecher lisab mudelisse veel ühe muutuja - *lõhkuva toime*, kirjeldades seda kui makrotasandi muutujat (Brecher, 2013: 39). See tähendab erinevate poolte vahelisi arvamuste kokkupõrkeid, mis võivad viia vägivalla kasutamiseni. Mida rohkem on konfliktis osapooli, seda keerulisem on ühist arvamust leida ning üheselt tegutseda. *Lõhkuva toime* mõju vähenemine näitab, et osapooled on leplikumad ning seega on muutuja mõju vähenemine ka üheks kriisi raugemise indikaatoriks.

Deeskalatsioonifaasi sekkuvad muutujad koonduvad kokku mõiste “risk” ümber. Kolme muutujat peegeldab vastavalt risk põhiväärtuste kahjustumisele, risk ajalisele survele või risk sõja puhkemiseks. Risk antud kontseptsioonis tähendab kaotusi, vigastusi, valu, mis pole veel aset leidnud, kuid mida nähakse peatselt juhtuvat. Kriisi rahunemisfaas algab, kui mainitud muutujates on näha langustendentsi - ühiskonnas peavad olema aset leidnud sündmused, mis vähendaksid ohutunnet ning sõja puhkemise/arenemise tõenäosust.

Brecher on sekkuvaid muutujaid käsitlenud paljude kriiside korral. Järgnevalt analüüsitakse sekkuvate muutujate kasutamist näite puhul, mis võiks teatud määral Süüria konfliktiga sarnane olla ning vaadeldakse, kuidas muutujate abil ennustusi tehti.

Liibanoni kodusõda (1976-1991)

Süüria konfliktiga sarnaseks võib lugeda Liibanoni kodusõda, mis algas 1976.aastal. Pärast Teist maailmasõda jaotati Liibanonis võimupositsioonid erinevate konfessioonide vahel, võttes arvesse demograafilist seisu. Kohad jagunesid nii, et kristlased jäid domineerima moslemite üle. Erinevate konfessioonide rohkus tõi kaasa siseriikliku virvarri, mis viis 1976.aastal kodusõjani (Sozer, 2016).

Liibanoni kodusõda jaguneb mitmeks faasiks. Erinevad autorid jaotavad faase mõningase varieeruvusega. Igas faasis oli kriisi puhkemine, areng ning rahunemisstaadium. Brecher kirjeldab esimest kodusõja faasi. 1976. aastal sekkus sisekriisi Süüria, viies Liibanoni armee, et lõpetada usulahkude vahelised lahingud. Sellise käigu tulemusena langes üleüldine ohutunne ning ajalise surve kriitiline tunnetus - sekkuvate muutujate mõju vähenemine näitas kriisi vaibumist/deeskalatsioonifaasi. Kriisi rahnemisperioodil võttis Süüria vastu kolm peamist otsust:

1. President Assad lõpetas Süüriapoolsed rünnakud ning tegi ruumi rahuläbirääkimisteks Palestiinlastega.

2. Neljaliikmeline *ad hoc* otsustuskomitee tegi teatavaks otsuse algetada teine rünnak Palestiina-liibanonlaste moslemi liitlastele, selleks, et parandada Süüria läbirääkimiste positsiooni eelseisvaks Araabia tippkohtumiseks.
3. Otsustuskomitee suurenes üheksale liikmele, kes otsustasid 15.oktoobril osaleda mini-Riyadhi kohtumisel eesmärgiga tunnustada Liibanoni konflikti resolutsiooni.

Sekkuvatest muutujatest jäi siiski tugevalt tajutavaks sõja puhkemise tõenäosus. Seda ilmestab ka fakt, et peatselt hoogustus kriis taas ning algas kodusõja teine faas (Brecher, 2013).

Brecheri kriitikana saab välja tuua, et konflikti rahunemisfaasi kirjeldamisel oleks mudelis olevaid sekkuvad muutujaid saanud kasutada veidi täpsemini. Täpsemalt oleks saanud sekkuva muutuja *väärtushirmu* jagada omakorda tunnusteks, mis iseloomustaksid rahunemisfaasi detailsemalt. Kõnealuses raamatus jaotab Brecher sekkuva muutuja *väärtushirmu* järgnevalt: *heaolu, territoriaalne terviklikkus, poliitiline režiim, mõju suurendamine, tõsise kahju vältimine ning hävitamine*. Iga komponent räägib väärtushirmu mingisugusest küljest.

Järgnevalt kõnede analüüsil võetakse seda arvesse ning seotakse kõnedest pärit ideed võimalusel mainitud muutujatega.

Kriitika

Brecheri analüüsi “Crisis in world politics” kohta on kirjutatud arvustusi, mis põhjaliku otsimise käigus osutusid enamasti positiivseteks – ei jäänud silma negatiivseid arvustusi. Näiteks Steve Smith, Walesi ülikooli professor märgib raamatu ülimalt oluliseks ning lausa suurejooneliseks. Smith räägib raamatu ülesehituse keerukusest, detailide rohkusest, tabelite ja jooniste arvukusest ning läbimõeldusest. Kriitik leiab, et Brecheri järeldused kalduvad toetama rahvusvahelist käitumist realismi seisukohalt – sisemised erinevused näivad avaldavat vähe mõju välispoliitilistele käikudele kriisides (Smith, 1994; 520-521).

Samuti on Brecheri analüüsi arvustanud Charles F. Hermann Ohio Ülikoolist. Arvustuse autor võrdleb Brecheri püstitatud hüpoteese südamehaiguste ennetamisega

– kui teha trenni, toituda tervislikult ning olla ka geneetiliselt hea taustaga, on lihtsam südamehaigusi vältida. Kuid kui palju iga komponent südamehaiguse ohtu vähendab või kas nende mõju töötab kindla juhtumi puhul, on ebaselge. Taoline võrdlus kajastabki retsensiooni autori poolset kriitikat - ei ole täpselt teada, kui palju muutujad peaksid vähenema või suurenema, et vastav muutus toimuks (Hermann, 1995: 796-797). Kriis eskaleerub teatud riigis tõenäolisemalt, kui tegemist on uue, mittedemokraatliku valitsemisega, mis on sisemiselt ebastabiilne ning mille vaenlased asuvad lähipiirkonnas. Hüpoteesi puhul on selge iga komponendi iseseisev mõju kriisi eskaleerumisele, kuid see, kuidas nad koos mõjutavad tulemust, raamatus välja toodud ei ole. Brecher küll mainib, et mõned sõltumatud muutujad mõjuvad teistele, kuid kindlat edasiarendust või pidevat mõju välja toodud ei ole – ei statistiliselt ega sõnaliselt seletatud.

Samuti on mõne hüpoteesi puhul lisatud mudelisse uus muutuja, kuid selle lisamise põhjendus on väga lühike. Näiteks kriisi eskalatsiooni puhul on mainitud, et see on tõenäolisemalt vägivaldne kui eskaleeruv riik saab militaarset abi suurvõimult. Ei ole keeruline spekuloida miks see nii on, kuid on vähem selge, miks militaarabi (lisanduv muutuja) oleks pigem loogiline lisa vägivalda eskaleerumisele aga mitte vaenutsevate poolte vaheliste võimude erinevused.

Kriitik hindab üldiselt aga raamatut tähtsaks ning leiab, et tegemist on teosega, mida kriiside puhul analüüsi aluseks võtta (Hermann, 1995: 796-797).

Hermanni kriitika puudutab eskalatsioonifaasi mudelit, deeskalatsiooni kohta, millele käesolev töö tugineb, märkusi toodud ei ole.

Deniol Jones Manchesteri Ülikoolist on samuti oma kriitika “Crises in world politics” kohta edastanud. Kirjeldab lühidalt raamatu sisu ning lõpetuseks mainib, et Brecher on korrektselt analüüsinud ja selgitanud kriisi faasidevaheliste arengute mustreid (Jones, 1996).

2. Metoodika ja analüüs

Kokku uuriti 104 kõnet – 51 Obama poolt ning 54 Putini poolt. Järgnevalt töötati

sõnavõtnud läbi, koostati tabelid ja joonised ning tehti järeldused presidentide erinevustest ja sarnasustest.

Analüüsitud kõned paigutati lisadesse kõnede lühikokkuvõtetena, kus esitati presidentide peamised mõttekäigud ja arvamused Süüria kriisi lahendusest. Kõnedes väljendunu seoti võimalusel Brecheri rahunemisfaasi mudelis oleva kindla muutujaga. Kõnedes avaldunud teooriapunktid loeti kokku ning koostati vastav tabel.

Tabel 1: Muutujate esinemine Putini ja Obama kõnedes 2012-2016

Aasta	2012		2013		2014		2015		2016	
Isik	Obama	Putin	Obama	Putin	Obama	Putin	Obama	Putin	Obama	Putin
Kõnede arv	9	3	7	20	6	5	15	19	14	7
Poliitiline režiim	10	1	8	12	5	4	14	14	13	7
Heaolu	5	0	2	3	0	0	3	1	4	1
Hävitamine	0	0	0	3	3	2	13	13	6	3
Tõsise kahju vältimine	1	0	7	9	1	2	0	3	1	0
Lõhkuv toime	0	0	0	8	0	0	1	3	0	0
Lahendus-mõjuvõim	0	0	0	2	0	0	4	1	7	0
Lahendus-diplomaatia	1	1	0	7	0	0	4	3	7	1
Lahendus-rahuldatus	0	0	0	5	0	2	0	5	0	4
Territoriaalne terviklikkus	0	0	1	2	0	1	1	2	3	4
Lahendus-kohanemine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabelis 1 on toodud Putini ja Obama kõnede ning nendes esinevate muutujate jaotus 2012-2016 aastate lõikes. Tabelisse on lisatud ka Brecheri rahunemisfaasis olevad sõltuvad muutujad, sest kõnedes leidsid ideid, mis olid omased sõltuvale muutujale. Sõltuvaid muutujaid on kokku neli ning nad on välja toodud lahendusena, näiteks *lahendus-mõjuvõim*. Tabelist on näha, et muutujat *lahendus-kohanemine* kõnedes ei esinenud ning seepärast järgnevatel tabelitel ja joonistel seda tunnust ka ei kajastu. Tuleb ka arvestada, et ühes kõnes võis esineda muutuja rohkem kui üks kord. Ühte muutujat võis leida kõnes mitu korda ainult juhul, kui muutujat käsitleti erinevas kontekstis või esinedes teise muutujaga samaaegselt. Kõne siseseid mõttekordusi ei arvestatud - loeti kokku üks idee kõne kohta.

Tabelist on näha, et kõnede algusaastaks valitud 2012 on aasta, mil kumbki president palju kõnesid Süüria teemal ei pidanud. See võib tuleneda sellest, et samal aastal vetostasid kaks riiki – Venemaa ja Hiina ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni Süüria

teemal, mis tähendab, et pool aastat kõnede võimalikku vastandlikkust ei analüüsitud (United Nations, 2012b).

Samuti toimusid samal aastal nii USA kui Venemaa Föderatsiooni presidendivalimised. USA presidendivalimised toimusid 6. novembril 2012 ning seoses erinevate debattide, kampaaniatega oli president Obama tähelepanu Süürialt ilmselt kõrval. Obama läks küll teisele ametiajale, kuid sellegi poolest võtsid debadid ja kohtumised palju aega ning pidi keskenduma paljudele erinevatele teemadele (U.S..., 2012).

Putini puhul oli 2012. aastal eriti vähe kõnesid – 3. Putinil algas samuti teine ametiaeg, kuid mitte järjestikune, talle eelnes Medvedjev (Putin..., 2012).

Obama puhul võib täheldada, et aastani 2015 räägiti Süüriast küllaltki vähe. Nii 2015. kui 2016. aastal pühendas president Obama Süüriale aega viieteistkümnes kõnes.

Putini puhul on aga tendents teistsugune – intensiivsus tuleb välja üle aasta.

Kõnealuste poliitikute Süüria-teemaliste kõnede arvus ei olnud väga suurt erinevust, kuid selleks, et retoorika võrreldavam oleks, tuli andmeid skaleerida – leida muutuja esinemise sagedus kõne kohta, kuna ühes kõnes võis täheldada enam kui ühe muutuja olemasolu ning üks muutuja võis kõnes esineda mitu korda. Selleks jagati muutuja esinemiste arv isiku kõikide vastava perioodi kõnede arvuga.

Tabel 2: Muutujate esinemine kõne kohta

Aasta	2012		2013		2014		2015		2016	
Isik	Obam a	Puti n	Obam a	Puti n	Obam a	Puti n	Obam a	Puti n	Obam a	Puti n
Kõnede arv	9	3	7	20	6	5	15	19	14	7
Poliitiline režiim	1,11	0,33	1,14	0,60	0,83	0,80	0,93	0,74	0,93	1,00
Heaolu	0,56	0,00	0,29	0,15	0,00	0,00	0,20	0,05	0,29	0,14
Hävitamine	0,00	0,00	0,00	0,15	0,50	0,40	0,87	0,68	0,43	0,43
Tõsise kahju vältimine	0,11	0,00	1,00	0,45	0,17	0,40	0,00	0,16	0,07	0,00
Lõhkuv toime	0,00	0,00	0,00	0,40	0,00	0,00	0,07	0,16	0,00	0,00
Lahendus-mõjuvõim	0,00	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00	0,27	0,05	0,50	0,00
Lahendus-diplomaatia	0,11	0,33	0,00	0,35	0,00	0,00	0,27	0,16	0,50	0,14
Lahendus-rahuldatus	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,40	0,00	0,26	0,00	0,57

Territoriaalne terviklikkus	0,00	0,00	0,14	0,10	0,00	0,20	0,07	0,11	0,21	0,57
-----------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Tabelis 2 on toodud muutujate esinemised kõnede kohta Putini ja Obama võrdluses 2012-2016 aastate lõikes. Mida rohelisem on tabeli välja taust, seda suurem on muutuja esinemise arv kõne kohta vastaval aastal. Näiteks aastal 2013 on Obama muutujat *poliitiline režiim* kasutanud 1.14 korda kõne kohta. See tähendab, et 2013. aastal esines Obama seitsmes kõnes *poliitilist režiimi* kaheksal korral. On näha, et 2012. aastal on palju muutujaid, mis kummagi presidendi ütlemites ei esine. Putini puhul on näha 2012. aastal vaid kahe muutuja esinemist. Samas aastatel 2013 ja 2015 on Putini kõnedes esindatud kõik muutujad.

Tabelist tuleb ka selgelt välja erinevate muutujate kasutamine poliitikute seas. Näiteks 2015. aasta Putini veerg on küllaltki värviline – kõnedes kasutati erinevaid muutujaid. Üleüldiselt võib öelda, et Putini kõnedes on kasutusel erinevamad muutujad. Aastal 2016 on vaatluse all Obama poolt 15 kõnet ning Putini poolt 3, kuid erinevate muutujate esindatus on neil enam-vähem võrdne. Taoline jaotus võib tähendada Putini poolset laialivalguvat kõnemaneeeri, sest räägitakse korraga paljudest erinevatest asjadest.

3. Obama ja Putini lahenduskäikude võrdlus

Järgnevalt analüüsitakse presidentide kõnedes esinenud muutujaid kogu perioodi põhjal - summeeriti aastate lõikes esinenud muutujate väärtused ning koondati need ühte tabelisse.

Tabel 3: Presidentide kõnedes esinenud muutujad

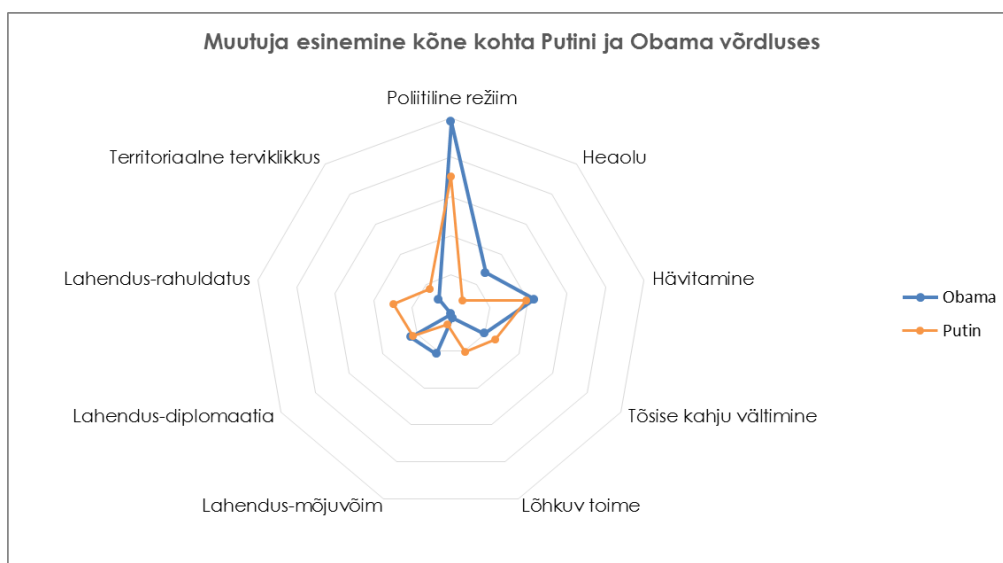
Isik	Obama	Putin
Kõnede arv	51	54
Poliitiline režiim	50	38
Heaolu	14	5
Hävitamine	22	21
Tõsise kahju vältimine	10	14
Lõhkuv toime	1	11
Lahendus-mõjuvõim	11	3
Lahendus-diplomaatia	12	12
Lahendus-rahuldatus	0	16
Territoriaalne terviklikkus	5	9

Tabel 3 annab ülevaate kogu perioodi muutujate kohta, Obama kõnedes esines kokku 125 muutujat ning Putini kõnedes 129 muutujat. Selleks, et viia tulemused võrreldavale kujule, leitakse jällegi suhtarvud jagades teooriate esinemiste arvud kõnede arvuga. Suhtarve kirjeldab järgnev tabel:

Tabel 4: Muutujate esinemise arv kõnede kohta

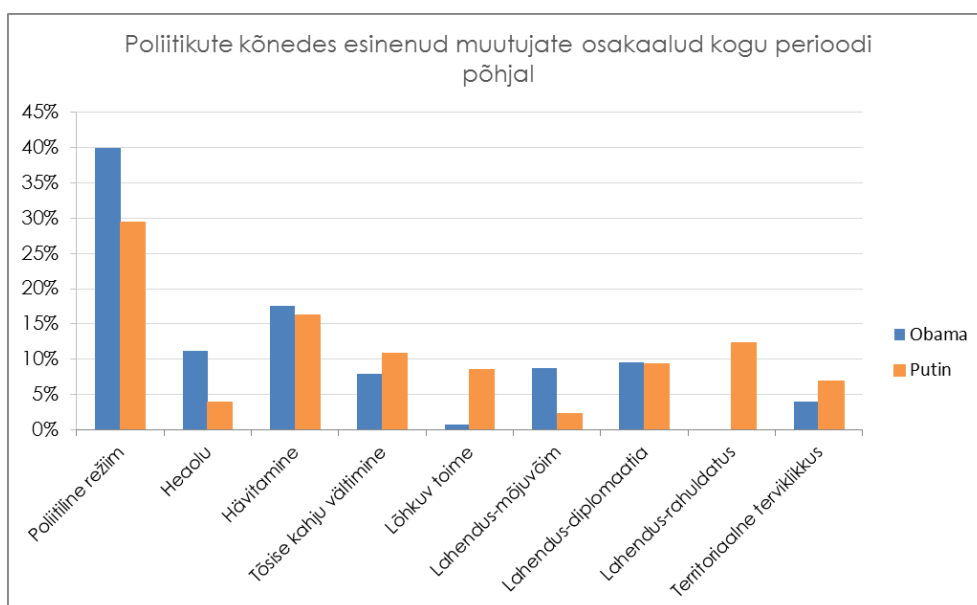
Isik	Obama	Putin
Kõnede arv	51	54
Poliitiline režiim	0,98	0,70
Heaolu	0,27	0,09
Hävitamine	0,43	0,39
Tõsise kahju vältimine	0,20	0,26
Lõhkuv toime	0,02	0,20
Lahendus-mõjuvõim	0,22	0,06
Lahendus-diplomaatia	0,24	0,22
Lahendus-rahuldatus	0,00	0,30
Territoriaalne terviklikkus	0,10	0,17

Tabeli 4 põhjal saab öelda, et näiteks muutuja *Poliitiline režiim* esines Obama puhul keskmiselt 0.98 korda ühes kõnes, Putini puhul aga 0,70 korda ühes kõnes. Järgnevalt on nende arvude põhjal koostatud radar-tüüpi graafik:

Joonis 2: Muutujate esinemine kõne kohta

Jooniselt 2 on näha, et *Poliitiline režiim* on muutujate esinemisel tugevalt ülekaalus. Järgmine enam esinenud muutuja on *Hävitamine*, mõlemal juhul on Obama suhtarv kõrgem kui Putini vastav näitaja. *Lahendus-mõjuvõim* on muutuja, mida Putin kasutab väga vähe. *Lahendus-rahuldatus* on muutuja, mida käsitleb ainult Putin.

Joonis 3: Kõnedes esinenud muutujate osakaalud

Joonisel 3 on toodud muutuja esinemise osakaal vastava isiku kõikidest esinenud muutujatest – näiteks nii Obama kui Putini puhul esines kõnedes kõige rohkem muutujat *Poliitiline režiim* – Obama puhul moodustas näitaja 40% kõikidest esinenud

muutujatest ja Putini puhul 30%. Küllaltki palju esines ka tunnust *Hävitamine* ning taas Obama puhul rohkem kui Putini puhul. Muutuja *Lahendus-rahuldatus* oli esindatud aga ainult Putini kõnedes ja seda 12%-lise osakaaluga.

Tabel 5: Muutujate omavahelised seosed

	Pearsoni korrelatsiooni maatriks								
	Poliitiline režiim	Heaolu	Hävitamine	Tõsise kahju vältimine	Lõhkuv toime	Lahendus-mõjuvõim	Lahendus-diplomaatia	Lahendus-rahuldatus	Territoriaalne terviklikkus
Poliitiline režiim	1,00	0,55	-0,03	-0,85	-0,81	0,47	0,34	-0,39	0,39
Heaolu	0,55	1,00	-0,66	-0,30	-0,13	0,05	0,45	-0,76	-0,12
Hävitamine	-0,03	-0,66	1,00	-0,38	-0,14	0,41	-0,04	0,51	0,30
Tõsise kahju vältimine	-0,85	-0,30	-0,38	1,00	0,81	-0,38	-0,13	0,39	-0,19
Lõhkuv toime	-0,81	-0,13	-0,14	0,81	1,00	-0,09	0,24	0,33	-0,13
Lahendus-mõjuvõim	0,47	0,05	0,41	-0,38	-0,09	1,00	0,83	0,46	0,92
Lahendus-diplomaatia	0,34	0,45	-0,04	-0,13	0,24	0,83	1,00	0,18	0,69
Lahendus-rahuldatus	-0,39	-0,76	0,51	0,39	0,33	0,46	0,18	1,00	0,64
Territoriaalne terviklikkus	0,39	-0,12	0,30	-0,19	-0,13	0,92	0,69	0,64	1,00

Tabel 5 kirjeldab kõnedes esinenud muutujate omavahelisi seoseid – kas ühe muutuja esinemise suurenedes kasvab või kahaneb ka mõne teise muutuja esinemine. Seda mõõdeti aegreal, aastate 2012 – 2016 lõikes ning selleks kasutati Pearsoni korrelatsioonikordajat (Tooding, 2015). Sellist meetodit otsustati kasutada, sest seoste uurimine annab võimaluse näha, kas leidub muutujaid, mille esinemine on aegreal omavahel korreleeritud.

Muutujate Pearsoni korrelatsioonid on leitud Exceli funktsiooni *CORREL()* abiga. Pearsoni ehk lineaarse korrelatsioonikordaja arvutamisel tuginetakse järgmisele valemile:

$$r = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \frac{x_i - \bar{x}}{s_x} \cdot \frac{y_i - \bar{y}}{s_y}, \text{ kus}$$

n – aastate arv (kuna käsitleti perioodi 2012 – 2016, siis $n = 5$)

x_i – tunnuse X mõõdetud väärtus aastal i

y_i – tunnuse Y mõõdetud väärtus aastal i

\bar{x} – tunnuse X keskmine

\bar{y} – tunnuse Y keskmine

s_x – tunnuse X standardhälve

s_y – tunnuse Y standardhälve

Tunnuste X ja Y väärtuste näol on tegu pidevate arvtunnustega, kuna vaadeldakse suhtarve ehk skaleeritud väärtusi (muutuja esinemine kõne kohta). Kahe tunnuse vaheline positiivne korrelatsioon tähendab seda, et kui ühe tunnuse (X) väärtused kasvavad, siis kasvavad ka teise tunnuse (Y) väärtused. Kahe muutuja vaheline negatiivne korrelatsioon tähendab, et ühe tunnuse (X) väärtuste kasvades, teise tunnuse (Y) väärtused kahanevad.

Mida rohelisem on tabeli välja taust, seda suurem on kahe muutuja vaheline positiivne korrelatsioon, mida punasem, seda negatiivsem on seos. Kõige tugevam³ positiivne seos on muutujate *Lahendus-mõjuvõim* ning *Territoriaalse terviklikkuse* vahel ($r = 0,92$). Tugevuselt järgmine positiivne seos on tunnuste *Lahendus-mõjuvõim* ning *Lahendus-diplomaatia* vahel ($r = 0,82$).

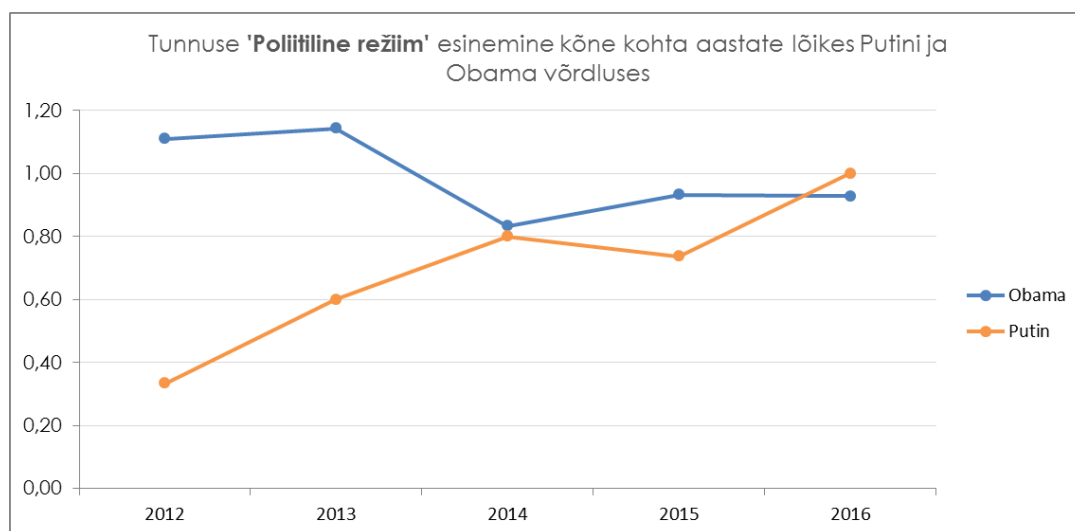
Tugev negatiivne korrelatsioon on muutujate *Lahendus-rahuldatus* ning *Heaolu* vahel ($r = -0,76$). Kui mainitakse ideid, mis kuuluvad Brecher mudelis *lahendus-rahuldatus* alla, siis samaaegselt ei öelda midagi, mis kuuluks *heaolu* alla. Küllaltki tugev negatiivne seos on ka muutujate *Tõsise kahju vältimine* ning *Poliitilise režiimi* vahel ($r = -0,85$). Kui räägitakse *Tõsise kahju vältimisest*, siis enamikel juhtudel ei räägita samaaegselt *Poliitilisest režiimist*.

Muutuja *Poliitiline režiim* poliitikute kõnedes

Vaadeldes pelgalt muutujate esinemist kõnedes, võib öelda, et kahe poliitiku rahuotsimiskäsitlused on küllaltki sarnased – kõnedes esinevad sarnased muutujad.

Presidentide erinevus peitus aga muutujate tõlgenduses. Näiteks sekkuva muutuja, *Poliitilise režiimi* puhul, pidas Obama silmas Bashar al-Assadi valet valitsusviisi ning pidas oluliseks mehe ametist lahkumist. Samas arvas Putin, et kriisi lahenduseks ei ole õige Süüria presidendi lahkumine, vaid “korra majja löömine” – president leidis, et tuleb sealset valitsust toetada ning ühiselt mässava opositsiooniga võidelda. Mõlemad mehed rääkisid *Poliitilisest režiimist*, ehk muutujast, mis käsitleb riigi valitsusviisi. Järgnev graafik kirjeldab muutuja esinemist kõnedes kogu perioodi vältel.

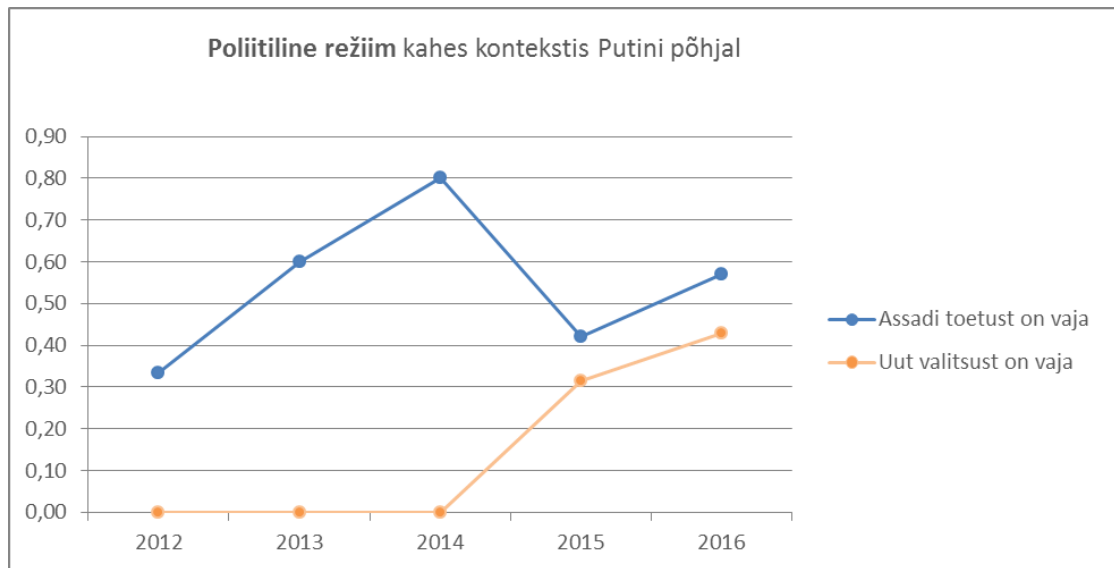
³ Tugeva korrelatsiooni korral jääb koefitsient 0,7-1,0 vahele. Keskmise seose puhul on korrelatsioonikordaja vahemikus 0,5-0,7 (Tooding, 2015).

Joonis 4: Poliitilise režiimi esinemine kõnedes

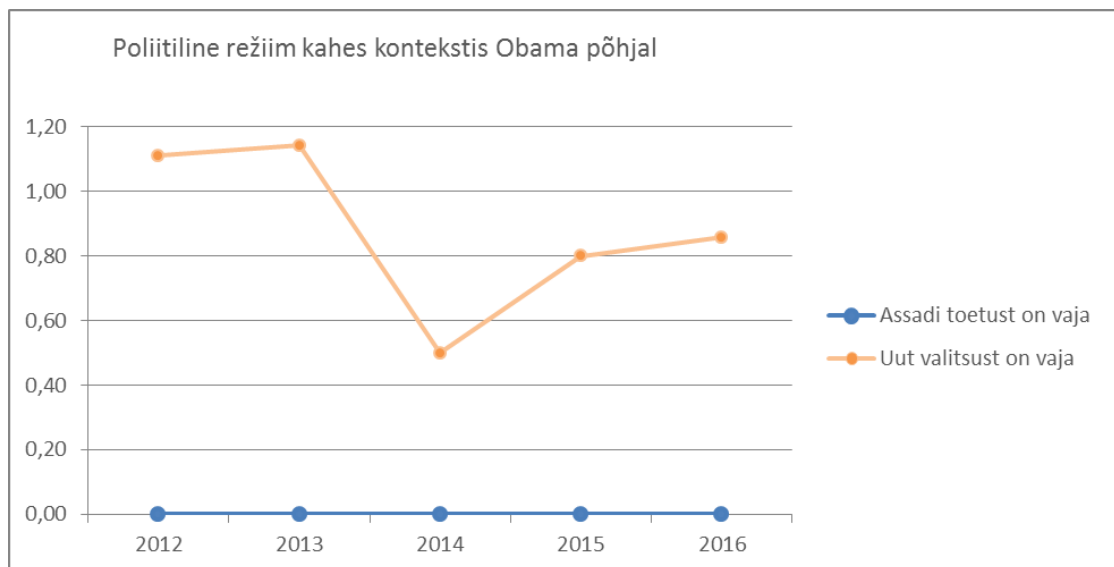
Jooniselt 4 on näha 2012-2016 esinenud muutuja *Poliitiline režiim* kõne kohta. Selgub, et Putini puhul on märgata muutuja üldist kasvatendentsi. Aasta-aastalt on muutuja kõnedes sagedasem. Joonis kirjeldab üldist muutuja sobimist kõnes öelduga. Kui muutuja osadeks lahutada ning koostada joonis konteksti põhjal, on võimalik poliitikute hoiakuid täpsemalt vaadelda. Näiteks Putini puhul selgus, et president mainis poliitilist režiimi 38 korda. Kuid 28 korral on see läinud Assadi toetamise alla ja 10 korda hoopis vastanud sellele, et Putin soovis näha Süüria poliitmaastikul mingisugust suuremat transformatsiooni ning leidis, et uue koalitsiooni moodustamine on oluline.

Siit tulenevalt jaotati muutuja kaheks - jagati ära poliitikute tõlgendused. Seda iseloomustab järgnev joonis:

Joonis 5: Poliitiline režiim Putini kõnedes

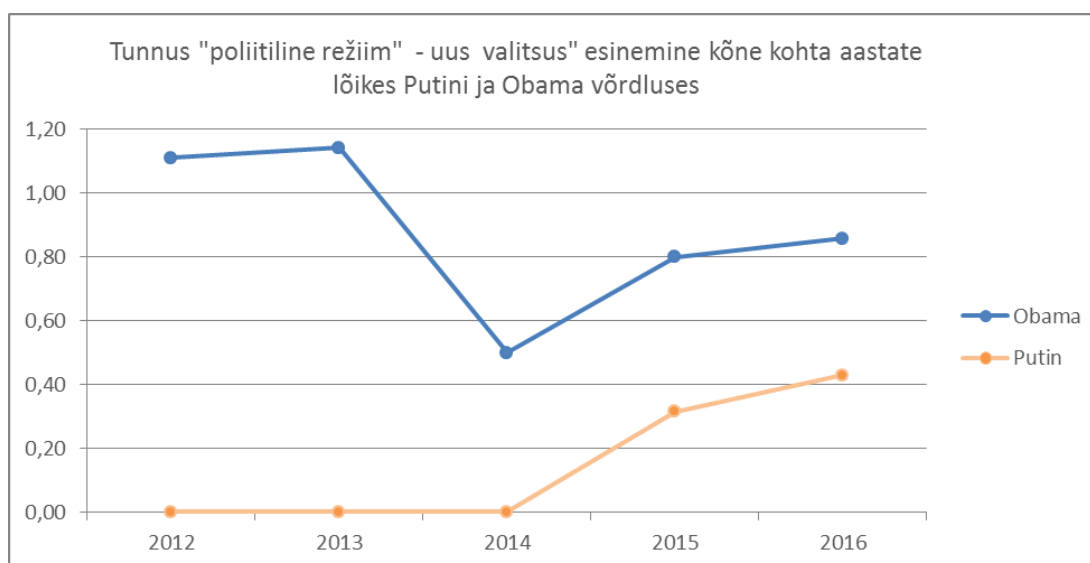
Joonis 5 kirjeldab *Poliitilise režiimi* esinemist Putini kõnedes. Tulemused on võrdlemise eesmärgil skaleeritud – näitab muutuja esinemist kõne kohta. Jooniselt selgub, et Putin ei kajasta kuni 2014. aastani kõnes uue valitsuse moodustamise vajadust. Alates 2014. aastast hakkab see presidendi kõnest peegelduma ning samal aastal väheneb ühtlasi ka Assadi toetusest rääkimine.

Joonis 6: Poliitiline režiim Obama kõnedes

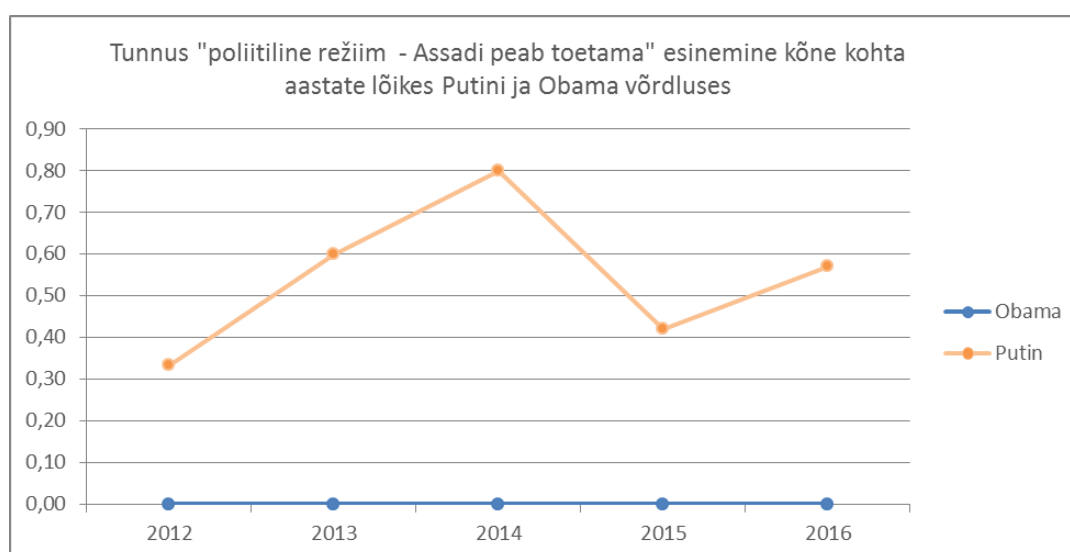
Joonis 6 näitab *Poliitilise režiimi* esinemist Obama kõnedes. Jälgides sama muutujat perioodi puhul Obama kõnedes, selgub, et Obama ei ole oma arvamust suurel määral

muutnud. Kogu perioodi vältel ei peegelda presidendi retoorika Assadi poolehoidu. Uue valitsuse moodustamine on presidendil kogu perioodil tähtsal kohal.

Joonis 7: Poliitiline režiim poliitikute seas, kirjeldamaks uue valitsuse moodustamist.

Joonis 7 näitab eelnevalt eraldi kirjeldatud poliitikute poolehoidu uue valitsuse moodustamise kohta. On selgelt näha, et ühe kõne kohta esineb Obamal muutujat rohkem kui Putinil – Obama peab uue valitsuse moodustamist perioodi vältel tähtsamaks. Putini puhul on märgata tähtsustamise tendentsi alates 2014. aastast, kuid mitte Obamaga sama suurel määral.

Joonis 8: Poliitiline režiim poliitikute seas, kirjeldamaks Assadi toetuse olulisust

Joonis 8 kujutab kahe poliitiku seisukohti Assadi toetamisele. On näha, et Putin oli perioodi alguses innukam Assadi toetama kui perioodi lõpus. Obama puhul võib märgata konstantset nulltolerantsust – ühelgi korral ei räägita Assadi toetamise vajalikkusest.

Arutelu

Brecher kirjeldab, et deeskalatsioonifaasi on näha, kui kolm tunnetatavat muutujat: *väärtushirm*, *sõja puhkemise tõenäosus* ja *ajaline surve* näitavad langustendentsi, ehk nende mõju on vähenemas (Brecher, 2013: 237). Poliitikute kõnedest peegeldus *väärtushirm* (koos oma allmuutujatega), *lõhkuv toime* ja sõltuvad muutujad. Sobivus mudeliga näitab, et kõned mahutusid just rahunemisfaasi mudelisse.

Analüüsi tulemustest on näha, et enim pannakse kõnedes rõhku Süürias valitsevale režiimile ning kommenteeritakse oma arvamuse kohaselt, mida ja kas seal muutma peaks. Seda näitab sekkuva muutuja *poliitiline režiim* lai kasutus poliitikute poolt. Muutujast peegeldub ka kahe poliitiku erinev nägemus Süüria režiimi suutlikkuse kohta.

Järgmisena vihjatakse kõnedes muutujale *hävitamine*, mis seondub maailmale ohtu põhjustava terrorismiga. Presidendid kasutavad antud muutujat, kui otsivad lahendusi terrorismi peatamiseks.

Sageduse poolest on järgnevad muutujad küllaltki sarnased – nende esinemise sagedus kõnedes ei varieeru kuigi palju.

Muutuja *Lahendus – rahuldatus* on sageduse poolest *hävitamisele* järgmine, esinedes ainult Putini kõnedes. President kasutas antud muutujat siis kui nägi kriisi lahendusena süürlaste endi suuremat panust oma riigi korrastamisel, väites, et ainult süürlased saavad oma tuleviku üle otsustada ning seega peaksid ise endale juhi valima. Muutujad *lahendus-rahuldatus* võib sarnaseks pidada muutujale *heaolu*, kuid viimane ei näita otsest lahendust. Tunnus *heaolu* esines Obama kõnedes oluliselt rohkem. Muutujat kasutati, kui räägiti süürlaste heaolu olulisusest ning sellest, et kriis peab lõppema kuna sealsed elanikud vajavad uut algust ning paremaid elutingimusi.

Lahendus-diplomaatia on muutuja, mida presidendid kasutavad ühe palju – mõlemad kaksteist korda. Sellele vihjatakse, kui öeldakse, et kriis peab lõppema poliitilisel teel ning on vaja erinevad pooled läbirääkimisteks ühise laua taha kutsuda.

Tõsise kahju vältimine on veidi sarnane muutjale *hävitamine*, tähendades ohtu pakkuva teguri üle arutamist, ent olles seejuures veidi leebem. Poliitikud kasutasid seda, kui rääkisid erinevate osapoolte valedest otsustest Süürias või keemiarelvade kasutamisest. Muutujat kasutas Putin veidi rohkem kui Obama. Eelpool olevalt Pearsoni korrelatsioonimaatriksilt on näha, et *tõsise kahju vältimine* esineb küllaltki suure tõenäosusega kõnes koos *lõhkuva toimega*. Putini puhul tähendab see seda, et kui president rääkis keemiarelvade ohtlikkusest, rääkis ta ka tihti sellest, et ei saa lihtsakäeliselt keemiarünnakut Assadi süüks ajada ning tuleks asja põhjalikult uurida. Obama rääkis samuti *tõsise kahju vältimisest*, kui mainis keemiarelvi, ent vastupidiselt Putinile, ajas Obama taolised rünnakud Assadi süüks. *Lõhkuv* toime tähendabki laiemat vastuolu kahe poole vahel, mis võib viia ka vägivalla kasutamiseni. Brecher kirjeldab *lõhkuvat toimet* kui makrotasandi muutujat (Brecher, 2013: 39). Vastav korrelatsioonikoefitsient oli $r=0.81$, mis tähendab kahe muutuja vahelist tugevat seost. *Lahendus-mõjuvõim* on muutuja, mida kasutab Obama tunduvalt rohkem kui Putin. Muutuja vihjab presidendi kõnes Süüria liitlaste Venemaa ja Iraani valedetele otsustele ning Obama panusele muuta Putini arvamust õige käitumise kohta Süürias. *Territoriaalne terviklikkus* on muutuja, mida kasutab Putin rohkem kui Obama. Kuna muutuja tõlgendab vaid üht – kardetakse Süüria riigi kildudeks purunemist, siis selgub, et Putin peab seda Obamast võimalikumaks, rääkides sellest rohkem.

Kokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös uuriti kahe poliitiku – Vladimir Putini ja Barack Obama retoorikat Süüria kodusõja teemal ning vaadeldi, kas presidentide sõnavõtte on võimalik siduda konfliktilahenduse teooriaga. Teooria aluseks võeti Michael Brecheri raamat “Crises in world politics” ning täpsemalt selles olev rahunemisfaasi mudel. Eeldati, et kõned mahutuvad mudeli sekkuvate muutujate alla, olles vihjeteks kriisi lahenemisele. Töö käigus selgus, et presidentide poolt öeldu sobitus mõndadel juhtudel ka sõltuvate muutujate alla – pakuti reaalselt lahendust kriisile. Brecheri teooriat analüüsid selgus, et autoripoolsed näited keskenduvad kolmele sekkuvale muutujale: *väärtushirm*, *ajaline surve* ja *sõja toimumise tõenäosus*. Autor jaotab raamatus *väärtushirmu* omakorda muutujateks, mis võimaldab kriisi rahunemist veelgi täpsemalt analüüsida, kuid oma raamatus toodud näidetes autor seda ei kasuta. Putini ja Obama retoorikat analüüsid võeti see arvesse ning seoti kõnedes leiduvad ideed võimalikult täpselt Brecheri muutujatega. Pannes kokku kõnedes leiduvad mõttekäigud Brecheri muutujatega, on näha, et saadud tulemused on omased rahunemisfaasile. Presidendid otsisid oma kõnedes kriisile lahendust. Järgnevalt taheti aga teada mil määral presidentide lahenduskäsitlused sarnanevad või erinevad.

Putini ja Obama retoorikat Süüria kodusõja teemal võrreldes võib öelda, et kõnedes mahutuvad poliitkuid küllaltki sarnaste teooriapunktide alla. Küll aga on erinev presidentide tõlgendus. Erinevus tuleb selgelt välja muutuja “poliitiline režiim” korral, kui Obama peab silmas Süüria presidendi lahkumise vajalikkust ning Putin seevastu tähtsustab Süüria presidendi toetamist. Putini retoorikas võib märgata perioodi lõpu poole teatud vasturääkivust, kuid Obama jääb vaatluse algusest kuni lõpuni oma arvamusele kindlaks.

Summary

The aim of this thesis was to analyze Putin's and Obama's rhetorics on the topic of Syrian civil war and to see if and how their rhetoric falls in line with Michael Brecher's conflict solution theory. Therefore, the foundation to this thesis is Brecher's book "Crises in world politics" and more specifically crisis de-escalation model which can be found in the book. It was assumed that ideas from Putin and Obama can be fitted to the models intervening variables, acting as a hint of the crisis de-escalation phase. While writing the thesis, it became clear that some statements may also act as a dependent variable, if president saw an actual solution to the crisis.

Analyzing Brecher's theory revealed that examples of crisis de-escalation on the book focus on three intervening variables: *value threat*, *time pressure* and *war likelihood*. Author divides one intervening variable - *value threat* into separate variables which makes assessing the crisis more precise. Although the division was made, Brecher was not using the more comprehensive division to analyze the examples in his books. While analyzing Putin's and Obama's rhetoric that was taken into consideration and main ideas from the speeches were linked to the Brecher variables.

Once the ideas from the speeches were combined with variables from Brecher's crisis deescalation model, it was clear that obtained results are inherent to deescalation phase. Presidents were looking for solutions in their speeches. Next it was important to see the specific tendency - whether two presidents are similar or different from one another in their peace searching approaches.

Comparing the rhetoric it can be said that two presidents fit into similar theory points. What is different is their interpretation of the theory points. This difference reveals nicely while assessing variable *political regime* - Obama thinks that Syrian president must step back but Putin on the other hand thinks that one should support Syrian president to end the crisis. While assessing Putin's rhetoric, a little contradiction can be found at the end of the observed period while Obama stays true to himself throughout the period.

Kasutatud kirjandus

- Alsharairi, M., & Abubaker, W. 'el. (2016). Does Arab Spring Have a Spillover Effect on Dubai Financial Market? *Journal of Developing Areas*, 50, 319–331.
- Brecher, M. (2013). *Crises in World Politics: Theory and Reality*. Pergamon.
- Central Intelligence Agency. (2016). *Syria* (No. 2771527) (p. 722).
<http://ezproxy.utlib.ut.ee/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=f5h&AN=120089124&site=eds-live>
- Civil Resistance in the Syrian Uprising From Peaceful Protest to Sectarian Civil War - Oxford Scholarship. (01.01.2016).
<http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780198749028.001.0001/acprof-9780198749028-chapter-9>
- Department, A.-G. (n.d.). Islamic State.
<https://www.nationalsecurity.gov.au/Listedterroristorganisations/Pages/IslamicState.aspx>
- Emadi, H. (2011). Requiem for the Baath Party: Struggle for Change and Freedom in Syria. *Mediterranean Quarterly*, (4), 62.
- Grohe, E. (2015). The Cyber Dimensions of the Syrian Civil War: Implications for Future Conflict. *Comparative Strategy*, 34(2), 133–148.
<https://doi.org/10.1080/01495933.2015.1017342>
- Hermann, C. F. (1995). Review of *Review of Crises in World Politics: Theory & Reality*, by M. Brecher. *The American Political Science Review*, 89(3), 796–797. <https://doi.org/10.2307/2083048>
- Jones, D. (1996). Book notes. *Political Studies*, 44(2), 395–395.

- Putin wins election as Russian president; opponents claim widespread fraud.
(04.03.2012). https://www.washingtonpost.com/world/russians-voting-and-watching/2012/03/04/gIQA3j6CqR_story.html
- Ruys, T. (2014). The Syrian Civil War and the Achilles' Heel of the Law of Non-International Armed Conflict. *Stanford Journal of International Law*, 50(2), 247–280.
- Smith, S. (1994). Review of *Review of Crises in World Politics: Theory and Reality*, by M. Brecher. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, 70(3), 520–521. <https://doi.org/10.2307/2623711>
- Sozer, B. (2016). Development of proxy relationships: a case study of the Lebanese Civil War. *Small Wars & Insurgencies*, 27(4), 636–658.
<https://doi.org/10.1080/09592318.2016.1189495>
- Tangled Web: The Syrian Civil War and Its Implications. (05.03.2013).
Mediterranean Quarterly 24:1 DOI 10.1215/10474552-201898
- Tharoor, I. (18.06.2014). ISIS or ISIL? The debate over what to call Iraq's terror group.
https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2014/06/18/isis-or-isil-the-debate-over-what-to-call-iraqs-terror-group/?utm_term=.8a0b3f93315c
- Tooding, M-L. (2015). Andmete analüüs ja tõlgendamine sotsiaalteadustes. (lk 232-234). Tartu Ülikooli kirjastus.
- United Nations. (02.04.2012). Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Syria as Russian Federation, China Veto Text Supporting Arab League's Proposed Peace Plan | Meetings Coverage and Press Releases.
<http://www.un.org/press/en/2012/sc10536.doc.htm>

United Nations. (19.07.2012). Security Council - Veto List.

http://www.un.org/depts/dhl/resguide/scact_veto_table_en.htm

United Nations. (19.02.2012). Security Council Fails to Adopt Draft Resolution on Syria That Would Have Threatened Sanctions, Due to Negative Votes of China, Russian Federation | Meetings Coverage and Press Releases.

<https://www.un.org/press/en/2012/sc10714.doc.htm>

U.S. Presidential Election 2012: Live Updates. (06.11.2012).

<http://news.nationalpost.com/news/u-s-presidential-election-2012-live-updates>

Whitehouse. (17.01.2017). The Obama Administration Digital Transition: Moving Forward.

<https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2017/01/17/obama-administration-digital-transition-moving-forward>

Kasutatud kirjandus, kõned:

Address by President Obama to the 71st Session of the United Nations General Assembly. (20.09.2016). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/09/20/address-president-obama-71st-session-united-nations-general-assembly>

Address to the Nation by the President. (06.12.2015).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/12/06/address-nation-president>

Alexandra Valiente. (10.09.2014). Full Text: Obama's Address to the Nation, September 10, 2014. <https://syria360.wordpress.com/2014/09/10/full-text-obamas-address-to-the-nation-september-10-2014/>

Barack Obama's entire post-election news conference - CNN Video. ()

<http://www.cnn.com/videos/politics/2016/11/14/barack-obama-entire-news-conference-post-election-nov-14-sot.cnn>

Full text of President Obama's town hall meeting at Fort Meade, Sept. 11, 2015.

(11.09.2015). <https://www.stripes.com/news/full-text-of-president-obama-s-town-hall-meeting-at-fort-meade-sept-11-2015-1.367726#.WNbpvBh7FE4>

Gordon, M. R., & Sanger, D. E. (14.07.2015). Deal Reached on Iran Nuclear Program; Limits on Fuel Would Lessen With Time. *The New York Times*.

<https://www.nytimes.com/2015/07/15/world/middleeast/iran-nuclear-deal-is-reached-after-long-negotiations.html>

Interview to Anadolu Agency. (28.11.2014).

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/47104>

Interview to German newspaper Bild. Part 2. (1.12.2016).

kremlin.ru/events/president/news/51155

Joint Statement on Syria. (06.09.2013).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/09/06/joint-statement-syria>

Miller, Z. J. (09.10.2013). Obama Makes Case for Strike on Syria. *Time*.

<http://swampland.time.com/2013/09/10/obama-makes-case-for-strike-on-syria/>

News Conference by the President. (04.30.2013).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/04/30/news-conference-president>

President Barack Obama's State of the Union Address -- As Prepared for Delivery.

(12.02.2013). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/02/12/president-barack-obamas-state-union-address-prepared-delivery>

President Obama at West Point: Watch the Speech, Read the Transcript.

(28.05.2014). <https://foreignpolicy.com/2014/05/28/president-obama-at-west-point-watch-the-speech-read-the-transcript/>

President Obama's remarks at Gen. Martin Dempsey's farewell ceremony, Sept.

25, 2015. (25.09.2015). <https://www.stripes.com/news/president-obama-s-remarks-at-gen-martin-dempsey-s-farewell-ceremony-sept-25-2015-1.370297#.WNbrZRh7FE4>

Press Conference by President Obama. (01.12.2015).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/12/01/press-conference-president-obama>

Press Conference by President Obama in Lima, Peru. (20.11.2016).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/11/20/press-conference-president-obama-lima-peru>

Press Conference by the President. (02.12.2015).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/10/02/press-conference-president>

Press Conference by the President. (16.12.2016).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/12/16/press-conference-president>

Press Conference by the President After Meeting with National Security Officials.

(04.08.2016). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/08/04/press-conference-president-after-meeting-national-security-officials>

Putin, V. V. (11.09.2013). What Putin Has to Say to Americans About Syria. *The*

New York Times. Retrieved from

<http://www.nytimes.com/2013/09/12/opinion/putin-plea-for-caution-from-russia-on-syria.html>

Read the transcript of President Obama's U.N. General Assembly speech.

(24.09.2013). https://www.washingtonpost.com/politics/transcript-president-obamas-speech-at-the-un-general-assembly/2013/09/24/64d5b386-2522-11e3-ad0d-b7c8d2a594b9_story.html

Remarks by President Obama and Chancellor Merkel of Germany in a Joint Press

Conference. (17.11.2016). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the->

press-office/2016/11/17/remarks-president-obama-and-chancellor-merkel-germany-joint-press

Remarks by President Obama and President Benigno Aquino III of the Philippines in Joint Press Conference. (28.04.2014).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/04/28/remarks-president-obama-and-president-benigno-aquino-iii-philippines-joi>

Remarks by President Obama and President Hollande of France in Joint Press Conference. (24.11.2015). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/11/24/remarks-president-obama-and-president-hollande-france-joint-press>

Remarks by President Obama and President Putin of Russia After Bilateral Meeting. (18.06.2012). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/06/18/remarks-president-obama-and-president-putin-russia-after-bilateral-meeti>

Remarks by President Obama at Young Southeast Asian Leaders Initiative Town Hall. (27.04.2014). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/04/27/remarks-president-obama-young-southeast-asian-leaders-initiative-town-ha>

Remarks by President Obama in a Press Conference at the G20. (06.09.2013). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/09/06/remarks-president-obama-press-conference-g20>

Remarks by President Obama in Address to the People of Europe. (25.04.2016). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/04/25/remarks-president-obama-address-people-europe>

Remarks by President Obama in Address to the United Nations General

Assembly. (24.09.2014). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/09/24/remarks-president-obama-address-united-nations-general-assembly>

Remarks by President Obama in Q&A with the Press -- Riyadh, Saudi Arabia.

(21.04.2016). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/04/21/remarks-president-obama-qa-press-riyadh-saudi-arabia>

Remarks by President Obama to the United Nations General Assembly.

(28.09.2015). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/09/28/remarks-president-obama-united-nations-general-assembly>

Remarks by the President After Counter-ISIL Meeting. (14.06.2016).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/06/14/remarks-president-after-counter-isil-meeting>

Remarks by the President at National Prayer Breakfast. (04.02.2016)

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/02/04/remarks-president-national-prayer-breakfast-0>

Remarks by the President at the Summit on Countering Violent Extremism |

February 19, 2015. (19.02.2015).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/02/19/remarks-president-summit-countering-violent-extremism-february-19-2015>

Remarks by the President at the Summit on Countering Violent Extremism |

February 19, 2015. (19.02.2015b).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/02/19/remarks-president-summit-countering-violent-extremism-february-19-2015>

Remarks by the President at the United States Holocaust Memorial Museum.

(23.04.2012). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/04/23/remarks-president-united-states-holocaust-memorial-museum>

Remarks by the President at the United States Military Academy Commencement

Ceremony. (28.05.2014). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/05/28/remarks-president-united-states-military-academy-commencement-ceremony>

Remarks by the President in a News Conference. (14.11.2012).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/11/14/remarks-president-news-conference>

Remarks by the President in Address to the Nation on Syria. (10.09.2013).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/09/10/remarks-president-address-nation-syria>

Remarks by the President in Closing of the Summit on Countering Violent

Extremism. (18.02.2015). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/02/18/remarks-president-closing-summit-countering-violent-extremism>

Remarks by the President in Commencement Address to the United States Air Force Academy. (02.06.2016).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press->

office/2016/06/02/remarks-president-commencement-address-united-states-air-force-academy

Remarks by the President in State of the Union Address. (24.01.2012).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/01/24/remarks-president-state-union-address>

Remarks by the President on Progress in the Fight Against ISIL. (06.06.2015).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/07/06/remarks-president-progress-fight-against-isil>

Remarks by the President on Request to Congress for Authorization of Force Against ISIL. (11.02.2015). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/02/11/remarks-president-request-congress-authorization-force-against-isil>

Remarks by the President on the Administration's Approach to Counterterrorism. (06.12.2016).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/12/06/remarks-president-administrations-approach-counterterrorism>

Remarks by the President on the Military Campaign to Destroy ISIL.

(14.12.2015). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/12/14/remarks-president-military-campaign-destroy-isil>

Remarks by the President to the 113th National Convention of the Veterans of Foreign Wars. (23.06.2012). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/07/23/remarks-president-113th-national-convention-veterans-foreign-wars>

Remarks by the President to the UN General Assembly. (25.09.2012).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/09/25/remarks-president-un-general-assembly>

Remarks by the President to the White House Press Corps. (20.08.2012).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/08/20/remarks-president-white-house-press-corps>

Remarks of President Barack Obama – State of the Union Address As Delivered.

(13.01.2016). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/01/12/remarks-president-barack-obama-%E2%80%93-prepared-delivery-state-union-address>

Remarks of President Barack Obama To the People of Israel. (21.03.2013).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/03/21/remarks-president-barack-obama-people-israel>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (20.11.2015). Meeting with Defence Ministry

heads on Russia's operations in Syria.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50737>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (08.02.2012). Answers to journalists' questions

following visit to United Kingdom.

<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/16133>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (19.06.2012). Vladimir Putin presented

Russian National Award to King Juan Carlos I of

Spain.<http://en.kremlin.ru/events/president/news/16016>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (20.06.2012). G20 Summit.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/15698>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (23.01.2013). Meeting with President of Lebanon Michel Sleiman.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/17361>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (31.03.2013). Answers to journalists' questions. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/19113>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (06.04.2013). News conference following the Russia-EU Summit.
<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/18253>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (09.04.2013). Interview to Channel One and Associated Press news agency.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19143>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (09.04.2013). Meeting of the Council for Civil Society and Human Rights.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19146>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (04.05.2013). Interview to the German ARD.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/17808>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (09.06.2013). Vladimir Putin's news conference following the G20 Summit.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19168>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (16.06.2013). Meeting with British Prime Minister David Cameron.
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/18350>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (18.06.2013). News conference following the G8 Summit. <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/18361>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (21.06.2013). Answers to questions from St Petersburg International Economic Forum participants.

<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/18387>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (10.08.2013). Press statement and answers to journalists' questions following the APEC Leaders' Meeting.

<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/19382>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (13.09. 2013). Speech at a meeting of the Shanghai Cooperation Organisation Council of Heads of State.

<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/19215>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (19.09.2013). Meeting of the Valdai International Discussion Club.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19243>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (23.09.2013). Press statement following the CSTO Collective Security Council summit. from

<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/19271>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (29.09.2013). Answers to journalists' questions. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50394>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (09.10.2013). Comments on the chemical weapons situation in Syria.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19194>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (06.11.2013). Visit to Russia Today television channel. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/18319>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (22.11.2013). News conference following a meeting of the High-Level Russian-Turkish Cooperation Council.

<http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/19677>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (06.04.2014). Vladimir Putin's interview with
Radio Europe 1 and TF1 TV channel.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/45832>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (17.04.2014). Direct Line with Vladimir Putin.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/20796>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (24.10.2014). Meeting of the Valdai
International Discussion Club.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/46860>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (01.12.2014). News conference following state
visit to Turkey. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/47126>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (29.06.2015). Meeting with Syrian Foreign
Minister Walid al-Moualem.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/49781>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (04.09.2015). Vladimir Putin answered Russian
journalists' questions.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50234>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (15.09.2015). CSTO summit.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50291>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (21.09.2015). Meeting with President of Syria
Bashar Assad. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50533>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (29.09.2015). Interview to American TV
channel CBS and PBS.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50380>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (30.09.2015). Meeting with Government
members. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50401>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (12.10.2015). Interview to Vladimir Solovyov.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50482>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (22.10.2015). Meeting of the Valdai

International Discussion Club.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50548>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (12.11.2015). Expanded meeting of Defence

Ministry Board. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50913>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (13.11.2015). Interview to Interfax and

Anadolu news agencies.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50682>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (17.11.2015). Meeting on investigation into the crash of a Russian airliner over Sinai.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50707>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (17.11.2015). Meeting on Russia's Armed

Forces actions in Syria.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50714>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (23.11.2015). Russian-Iranian talks.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50770>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (30.11.2015). Press statement and answers to journalists' questions.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50850>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (03.12.2015). Presidential Address to the

Federal Assembly. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50864>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (03.12.2015). State decorations presentation to Russian Armed Forces' servicemen.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50865>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (17.12.2015). Vladimir Putin's annual news conference. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50971>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (07.04.2016). Truth and Justice regional and local media forum. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/51685>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (09.05.2016). Interview to Bloomberg.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/52830>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (17.06.2016). Plenary session of St Petersburg International Economic Forum.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/52178>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (12.10.2016). Vladimir Putin answered questions from Russian journalists.

<http://en.kremlin.ru/events/president/news/53103>

Russia, T. of the O. W. of the P. of. (08.12.2016). Vladimir Putin presented the national awards for outstanding achievements in human rights and charity activity. <http://en.kremlin.ru/events/president/news/53437>

Statement by the President. (07.08.2014).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/08/07/statement-president>

Statement by the President on Syria. (04.02.2012).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/02/04/statement-president-syria>

Statement by the President on Syria. (31.08.2013).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/08/31/statement-president-syria>

Transcript of the Third Presidential Debate in Boca Raton, Fla. (22.10.2012). *The New York Times*.

<http://www.nytimes.com/2012/10/22/us/politics/transcript-of-the-third-presidential-debate-in-boca-raton-fla.html>

WEEKLY ADDRESS: Degrading and Destroying ISIL. (27.02.2016).

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/02/27/weekly-address-degrading-and-destroying-isil>

2012

2012. aastal käsitles Obama Süüriat kokku üheksas kõnes. Kümnel korral viitas president *poliitilisele režiimile*, viiel korral heaolule ning *tõsise kahju vältimisele* ja *lahendus-diplomaatialle* ühe korra.

Obama poolt öeldu kuulus *poliitilise režiimi* alla, kui rääkis Süüria presidendi Bashar al-Assadi režiimi halbadest külgedest ja uue valitsuse moodustamise hädavalikkusest. *Heaolule* viitas president, kui rääkis süürlaste elukvaliteedi parandamisest ning sealsele valitsusele sanktsioonide kehtestamisest.

Tõsise kahju vältimine tõusis esile, kui Obama viitas keemiarelvadele. *Lahendus-diplomaatialle* vihjas president siis, kui rääkis kriisi lahendamisest poliitiliste vahenditega: läbirääkimised, kogunemised.

2013

2013. aastal käsitles Obama Süüriat kokku seitsmes kõnes. Selle aasta jooksul kuulusid Obama kõned *poliitilise režiimi* alla kaheksal korral, kui president kritiseeris Süüria valitsust. Seitsmel korral vihjas president *tõsise kahju vältimisele* ning kahel korral puudutas president oma kõnedes muutujat *heaolu*.

2014

2014. aastal käsitles Obama Süüriat kuues kõnes. Neist kolmes kõnes tuli esile muutuja *hävitamine*, kui president rääkis ISIL-I⁴ purustamisest. Viiel korral käisid presidendi ideed *poliitilise režiimi* alla, kui president kritiseeris Assadi valitust. Ühel korral kuulus kõne *tõsise kahju vältimise* alla - seda siis, kui oli teemaks keemiarelvad.

2015

2015. aastal võttis Obama Süüria laiemalt teemaks 15. kõnes. 13 korral vihjas president *hävitamisele*, kolmel korral *heaolule*, 14 korral *poliitilise režiimile*, *lahendus-*

⁴ ISIL(ka ISIS, IS, Daesh) on sunnide mässuline terrorirühmitus (Tharoor, 2014).

mõjuvõimule ja lahendus-diplomaatialle neljal korral ning *lõhkuvale toimele* ühel korral(põgenikud).

Kõige enam puudutasid kõned muutujat *hävitage*, mis võis tuleneda selles, et võitlus ISIL-i ja teiste terroriorganisatsioonidega oli tol aastal väga aktuaalne.

2016

2016. aastal käsitles Obama Süüriat 15. kõnes. Jaotades muutujad esinemissageduse põhjal, tuleb välja, et *poliitiline režiim* esines kolmeistkümnelt korral, *hävitage* kuuel korral ja *lahendus-mõjuvõim* ja *lahendus-diplomaatia* seitsmel korra, *heaolu* neljal korral ja *territoriaalne ühtsus* kolmel korral ning *tõsise kahju vältimine* ühel korral.

Poliitiline režiim esines taas Assadi režiimi kritiseerimisel või opositsiooni toetuse põhjendamisel. Vastavalt Assadi kritiseerimine – 12 ning opositsiooni toetamine - 1. *Hävitage* esines samuti küllaltki suurel määral. See muutuja seondub terrorirühmituse vastu võitlemisega. Sõltuv muutuja *mõjuvõim* esines, kui Obama kirjeldas Putini valet taktikat.

Lahendus-diplomaatialle vihjati siis kui Obama nägi kriisi lahendusena erinevate poolte vahelisi läbirääkimisi ning konflikti lahendamist poliitiliste meetmetega.

Putini lähenemised

2012

2012. aastal on Putini poolt vaatluse all kaks kõnet, milles kajastuvad kaks muutujat: *poliitiline režiim* ning sõltuv muutuja *lahendus-diplomaatia*. *Poliitiline režiim* avaldus siis kui president väitis, et ükski riik ei saa paluda Assadil ametist lahkuda. Sõltuv muutuja *lahendus* siis kui president nägi kriisi lahendusena erinevate osapoolte kogunemist ning asjade selgeks rääkimist (Russia, 2012).

2013

2013. aastal käsitles Putin Süüriat kahekümnes kõnes. Muutujad esinemissageduse põhjal ära jagades selgus, et *poliitilist režiimi* puududas president 12 korda, *heaolu* ja *hävitamist* 3 korda ning lahendusrahuldatust 5 korda, *tõsise kahju vältimist* üheksa korda, *lõhkuvat toimet* 8 korda, *lahendus-diplomaatiat* 7 korda ning *territoriaalset terviklikkust* 2 korda. *Poliitiline režiim* oli taas sagedaseim muutuja.

2013. aasta Putinipoolsed ideed, mis vihjavad *poliitlisele režiimile*, on võimalik konteksti põhjal neljaks jagada:

1. Assadi valitsust tuleb toetada (4)
2. Teiste riikide juhid ei saa Süüria presidendi tegevusi dikteerida (4)
3. Keemiarünnakut ei saa ilma põhjaliku uurimiseta Assadi süüks ajada (4)
4. Süüria kriis peitub valitsuse ja opositsiooni vahelistes erimeelsustes multireligioosses riigis(sektantlik sõda?)(2)

Ideed, mis käisid kokku muutujaga *lõhkuv toime*, on järgnevad:

1. Assadi keemiarünnakus süüdistavad on provokaatorid – ilmselt on selle taga opositsioon. (7)
2. Opositsiooni toetamine relvadega on vale (1)

Muutujat *lahendus-diplomaatia* käsitles Putin siis kui nägi kriisi lahendust diplomaatias ning erinevate poolte kogunemises, asjade selgeks rääkimises.

Sõltuvale muutujale, *lahendus-rahuldatus*, vihjab riigipea siis kui väidab, et süürlased peaksid ise otsustama, milline on nende tulevik ning samuti peaksid nad ka ise selle kujundamises osalema.

Territoriaalset terviklikkust käsitles Putin, kui väljendati muret Süüria riigi püsimises, kardeti riigi lagunemist, killustumist.

Hävitisest räägiti, kui peeti oluliseks terroriorganisatsioonide purustamist. *Heolule* vihjati siis kui pagulaste turvalisus teemaks tõusis.

2014

Süüria-teemalistest 2014. aastal Putini poolt peetud kõnedest on vaatluse all viis kõnet. Neist neli käsitlevad *poliitilist režiimi*, kaks *hävitamist*, kaks *tõsise kahju vältimist*, *lahendust-rahuldatust* ning üks *territoriaalset terviklikkust*.

Muutujad erineva konteksti vahel ära jagades selgus, et *poliitilist režiimi* puudutas president kolmel korral, rääkides Assadi toetamisest ning ühel korral siis kui kritiseeris Obama valitsust, kes vastupidist teeb.

Teised muutujad olid seotud eelnevate aastatele sarnaste kontekstiga.

2015

2015. aastast on analüüsi all 19 kõnet. Kõnes olev muutuja, millele enim vihjati oli *politiiline režiim* – 14 korda. Üheksal korral seondub *politiiline režiim* Assadi toetamisega – Putin väidab, et Süüria riigipead tuleb, ja Venemaa kavatsebki toetada. Viiel korral rääkis Putin aga sellest, et oleks mõistlik Süürias alustada poliitilist transformatsiooni ning soovitas sealsel valitsusel opositsiooniga koostööd teha, dialoogi alustada. Samuti on muutunud väga akutaalseks muutuja *hävitamine*. Igal korral, mil sellele vihjatakse, räägitakse terrorirühmituste ohtlikusest ning nende purustamise vajalikkusest.

Lõhkuv toime seondus kahel korral pagulaste põgenemisega riigist. Muutujaks lõhkuv toime, sest Putin arvas, et põgeneti terrori pärast, mitte Assadi valitsuse pärast. Ühel korral räägiti keemiarelvade kasutamise uurimise puudujääkidest – Putin arvas, et tegu on opositsiooni poolse provokatsiooniga, mis on taaskord lõhkuva toime näide.

Tõsise kahju vältimine seondus kõnedega kolmel korral – räägiti lääneriikide vales taktikast Süürias, sellest, et õhurünnakud ja muu sekkumine Süüria konflikti teeb olukorra ainult hullemaks. *Heaolule* ja *lahendus-mõjuvõimule* vihjati ühel korral. *Lahendus-diplomaatialle* kolmel korral ning *lahendus-rahuldatusele* viiel korral. *Territoriaalset terviklikkust* käsitleti kahel korral, samuti, olles mures Süüria ühtsuse pärast.

Ühel korral räägiti keemiarelvade kasutamise uurimise puudujääkidest – Putin arvas, et tegu on opositsiooni poolse provokatsiooniga.

Tõsise kahju vältimine seondus kõnedega kolmel korral – räägiti lääneriikide valest taktikast Süüriast, sellest, et õhurünnakud ja muu sekkumine Süüria konflikti teeb olukorra ainult hullemaks.

2016

2016. aastal on vaatluse all kuus Putini kõnet. Seitsmel korral seondub kõnes räägitu poliitilise režiimiga, neljal korral *territoriaalse terviklikkuse ja lahendus-rahuldatus*ega, kolmel korral *hävitamisega* ning ühel korral *lahendus-diplomaatiaga* ja *rahuloluga*.

Poliitiline režiim on esindatud taas erinevas kontekstis:

1. Assad on teinud valitsemisel palju vigu (Interview..., 2016)
2. Venemaa toetab nii Assadi vägesid kui ka terroriga võitlevat opositsiooni (Interview..., 2016).
3. Venemaa eesmärk on olnud Süüria legitiimset valitsust toetada (Russia, 2016)
4. Võimu või režiimi muutvad tegevused ei tohiks olla reguleeritud välisriikide poolt (Russia, 2016)
5. Süüria kriis peitub valitseja ja ühiskonna vahelises vastuolus (Russia, 2016)
6. Süürias oleks vaja uut konstitutsiooni, tuleb teha uued valimised ÜRO kaasatusega, range RV korra all. (2) (Russia, 2016), (Russia, 2016)

Territoriaalne terviklikkus niivõrd vastuoluliselt kõnedes ei esine. Selle muutuja puhul rääkis Putin üheselt – tuleb vältida kõige hullemat, Süüria riigi lagunemist.

Samuti on muutuja *hävitamisega*, kui riigipea räägib terroriga võitlemisest. *Lahendus-rahuldatus* esineb siis kui president mainib süürlaste endi panuse olulisusest oma tuleviku kujundamisel.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Liisa Uutsalu,

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose “Süüria kodusõda: B.Obama ja V.putini retoorilised lahendused – vastavus teoreetilistele arusaamadele”,

mille juhendaja on Rein Toomla (MA),

1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 22.05.2017

(allkiri)